

14.1.2008

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto**Viite** Kutsu kuulemistilaisuuteen 20.12.2007**Asia** Lausunto velan vanhentumiseen liittyvien säännösten tarkistamisesta
Ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain ja velan vanhentumisesta annetun lain muuttamisesta

1. Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä

1.1. Yleistä

Takuu-Säätiö pitää ehdotusta pääosin perusteltuna ja onnistuneena. Ehdotetut lainmuutokset selkiyttävät velan lopullisen vanhentumisen vaikutuksia suhteessa yksityishenkilön velkajärjestelyyn. Myös lakisääteisen ja vapaaehtoisen velkajärjestelyn oikeusvaikutusten lähentäminen lainsäädännössä on tarpeen. Ehdotettu siirtymäsäännös, joka varmistaa ennen lain voimaantuloa vahvistettujen maksuohjelmien ja vapaaehtoisten velkajärjestelyiden pysyvyyden, on niin ikään perusteltu.

Yleisesti ottaen ehdotetut tarkistukset yksityishenkilön velkajärjestelylakiin (VJL) selkiyttävät oikeustilaa huomattavasti. Myös eri osapuolten edut on otettu asianmukaisesti huomioon. Velallisen oikeus saada aina maksuohjelma hakemuksesta raukeamaan saattaa kuitenkin Takuu-Säätiön näkemyksen mukaan johtaa velkajärjestelyn väärinkäyttöön. Maksuohjelman raukeaminen voi koitua myös velallisen omaksi vahingoksi, mikäli maksuohjelman raukeamista haetaan harkitsemattomasti.

1.2. Maksuohjelman raukeaminen velallisen hakemuksesta

Ehdotuksessa korostetaan velallisen oikeutta hakea maksuohjelman raukeamista. Velallisen hakemuksesta maksuohjelma määrättäisiin aina raukeamaan eikä velallisen tarvitsisi esittää erityisiä perusteita raukeamishakemuksensa tueksi. Myöskään velkojien kuuleminen ei olisi tarpeen.

Takuu-Säätiö katsoo, että velallisen ehdoton oikeus hakea maksuohjelmaansa raukeamaan voi joissakin tapauksissa johtaa velkajärjestelyn väärinkäyttöön ja velkojien etujen loukkaukseen. Tällainen tilanne syntyy silloin, kun velallinen hakee maksuohjelmaansa raukeamaan ainoastaan VJL 35 a §:ssä säädetyn lisäsuoritusvelvollisuuden välttääkseen.

Käytännössä kysymys lisäsuoritusvelvollisuudesta aktualisoituu usein vasta maksuohjelman loppupuolella velkojan vaatiessa velalliselta lisäsuoritusta. Mikäli sopimukseen ei päästä, velkoja voi VJL 61 a §:n mukaan hakea lisäsuoritusten vahvistamista tuomioistuimessa. Tämä on mahdollista vasta maksuohjelman päätyttyä. Tällöin kysymys on usein usealta vuodelta kertyneistä lisäsuorituksista, sillä maksuohjelman kesto on yleensä viisi vuotta. Myös lisäsuoritusvelvollisuuden määrä voi olla huomattava. Velallisen oikeus saada maksuohjelmansa aina raukeamaan saattaa kannustaa velallista passiivisuuteen. Hän laiminlyö VJL:n mukaiset velvollisuutensa ja hakee maksuohjelmansa raukeamista vasta siinä vaiheessa, jos/kun velkoja vaatii itselleen suoritusta velallisen parantuneen maksukyvyyn perusteella. Velalliselle koituu lisäksi ajallista etua, sillä velko-

14.1.2008

jen lopullinen vanhentumisaika kuuluu myös maksuohjelman keston aikana. Maksuohjelman raukeamisen varalta säädetty VJL 79.2 § koskee vain erityisiä vanhentumisaikoja.

Uuden ulosottokaaren säännöksiä määräajan (poikkeuksellisesta) jatkamisesta tuomioistuimen päätöksellä (UK 2:26) ei myöskään voitane soveltaa edellä kuvatussa tilanteessa. Määräajan jatkamisen edellytyksenä on se, että velallinen on olennaisesti vaikeuttanut velkojan maksunsaantia laissa kuvatulla moitittavalla menettelyllä, esim. salannut tietoja tai antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja taloudellisesta asemastaan yksityishenkilön velkajärjestelymenettelyssä. Pelkkä velallisen passiivisuus (maksuvelvollisuuden laiminlyönti) ei riitä. Velallisen menettely ei yli päätään olisi edes moitittavaa: laissa on nimenomaisesti säädetty velalliselle oikeus luopua velkojensa järjestelystä ilman erityistä perustetta. Tällöin merkitystä ei ole sillä, mitkä ovat olleet luopumisen tosiasialliset vaihtoehdot.

Edellä kuvatussa tilanteessa on olennaisesti kysymys siitä, missä vaiheessa velallinen voi vielä hakea maksuohjelmaansa raukeamaan. Ehdotuksessa on nimenomaisesti mainittu, että velallinen voisi aina *maksuohjelman aikana* luopua velkojensa järjestelystä ja hakea maksuohjelman raukeamista. VJL 42 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä kävisi selvästi ilmi velallisen oikeus saada maksuohjelmansa aina raukeamaan. Raukeamishakemuksen ajankohtaa ei sen sijaan ole erikseen määritetty, joten siihen sovellettaneen voimassa olevaa VJL 61 §:ää.

VJL 61 §:n mukaan maksuohjelman raukeamista koskeva hakemus on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun peruste siihen on tullut velallisen tai velkojan tietoon. Hakemus maksuohjelman raukeamisesta on tehtävä kuitenkin *viimeistään kahden vuoden kuluessa siitä, kun maksuohjelmassa määrätty suoritusvelvollisuus on täytetty*. Lain sanamuodon mukaan velkajärjestely voidaan siten saada raukeamaan myös maksuohjelman päättymisen jälkeen. Tältä osin ehdotus ja voimassa olevan lain sanamuoto ovat keskenään ristiriidassa.

Takuu-Säätiö esittääkin kysymyksen, onko perusteltua antaa velalliselle oikeus saada maksuohjelma aina raukeamaan ilman erityisiä perusteita? Ehdotuksessa lähtökohta on, että "vapaaehtoisesti velkajärjestelyyn pyrkinyt velallinen voisi niin halutessaan myös päättää menettelyn, jonka hän myöhemmin havaitsee olevan liian vaativa tai tarpeeton" (ehdotuksen s. 25). Velalliselta voidaan kuitenkin perustellusti edellyttää sitoutumista velkajärjestelyyn. Ei ole tarkoituksenmukaista, että velallinen voi aina jälkikäteen valita itselleen edullisimman vaihtoehdon velkajärjestelyn tai sen raukeamisen välillä ilman mitään hyväksyttävää perustetta.

Ehdoton oikeus saada maksuohjelma raukeamaan voi myös johtaa velallisen oman edun vastaiseen lopputulokseen. Mikäli raukeamishakemuksen tekeminen on helppoa, se saattaa lisätä rauenneiden velkajärjestelyiden määrää. Velallisen puutteelliset tai virheelliset käsitykset lainsäädännöstä, esim. juuri velkojen lopullisesta vanhentumisesta, pahentaisivat tilannetta entisestään. Mikäli raukeamishakemukselle vaadittaisiin perusteita, ohjaisi se todennäköisesti velallista harkitsemaan paremmin hänelle velkajärjestelyn raukeamisesta koituvat hyödyt ja haitat.

2. Laki velan vanhentumisesta

Ehdotetut muutokset lakaneen yhteisön ja varattoman kuolinpesän velkojen vanhentumisesta sekä vanhentumisen katkaisemisesta helpottavat käytännön perintätoimintaa, koska tarpeettomia/muodollisia velan katkaisutoimia ei enää vaadittaisi. Ehdotus ei myöskään heikennä velallisen, takaajan tai pantinantajan tosiasiallista asemaa. Takuu-

---

14.1.2008

Säätiö pitää muutosehdotusta erittäin perusteltuna erityisesti käytännön tarpeiden kannalta.

Helsingissä 10. päivänä tammikuuta 2008

TAKUU-SÄÄTIÖ

Leena Veikkola
toiminnanjohtaja

Minna Markkanen
perintäpäällikkö